

GLOSSARI

- 1.- Antropocentrisme polític: doctrines que situen l'home al centre de la comunitat política i que fan dependre el dret de la seva voluntat.
- 2.- Bona raó: és la doctrina dels juristes o ciència jurídica basada en opinions argumentades racionalment.
- 3.- Capítols de Cort: són lleis aprovades en les Corts catalanes pel rei i pels estaments, però que inicialment han estat formulades per aquests últims. La intervenció del rei ha consistit a donar el seu consentiment pur amb la fórmula *Plau al Sr. Rei* o a donar-lo condicionat, inserint el text de la condició a continuació del *Plau*.
- 4.- Comentari: nom que s'ha donat al gènere utilitzat pels postglossadors o comentaristes i que indica una activitat d'elaboració doctrinal lliure i amb ple significat respecte del text de la llei comentada que només serveix com a element d'inspiració.
- 5.- Compilació: llibre que a Catalunya aplega lleis i textos normatius anteriors, segons un ordre dispositiu sistemàtic, cronològic o mixt, i que pretén conservar i difondre el dret antic més que renovar-lo i modernitzar-lo.
- 6.- Consolat de mar: organització dels mercaders i homes de mar dels Països Catalans que actuarà la triple funció de corporació professional, de llotja i de tribunal mercantil. El *Llibre de consolat de mar* serà el text normatiu que s'utilitza en aquest tribunal.
- 7.- Constitucions: llei aprovada en les Corts catalanes que inicialment és redactada amb la intervenció règia.
- 8.- Costum: ús o conjunt d'usos observats perquè es creu o es considera que obliguen jurídicament.
- 9.- Doctrina jurídica: opinió raonada que formulen els juristes sobre alguna matèria i sobre la base de la cultura jurídica de la qual participen.
- 10 Equitat: ordre natural de la creació divina que el rei, el jutge o el poble poden constituir amb la seva ciència i convertir en precepte de drets positius (lleis,

sentències, costums).

- 11.- Fur: en la seva darrera accepció és l'ordenament jurídic d'una comunitat senyorial o municipal.
- 12.- Glossar: explicació del sentit o significat d'una paraula o d'una frase del *Corpus Iuris Civilis*, realitzada mitjançant una anotació interlineal o marginal en el cos de la llei pels juristes, anomenats per això glossadors. La glossa no té sentit si no s'acompanya del text de la llei a la qual es refereix.
- 13.- *Ius commune*: el sistema jurídic elaborat per la ciència jurídica europea que floreix des de finals del segle XI sobre la base de dominar i d'estudiar progressivament el dret romà justinianenc redescobert (*Corpus Iuris Civilis*) i el dret feudal llombard (*Libri feudorum*).

Més important que el contingut d'aquests textos és la reelaboració que en fan els juristes amb les seves glosses i comentaris.

- 14.- *Iuscentrisme* polític: doctrines que defensen el principi de l'Imperi del dret en la comunitat política, segons les quals el dret positiu humà ha de subordinar-se al dret natural diví.
- 15.- Llei: norma jurídica creada per la institució que encarna la unitat política de la comunitat (rei i/o Corts).
- 16.- *Ordenamiento de Cortes*: llei donada per les Corts de Castella.
- 17.- Pactisme jurídic: doctrina que obliga a crear i a derogar la llei general amb l'acord del rei i el consentiment dels estaments socials dirigents (noblesa, Església i ciutadans).
- 18.- *Partidas*: llibre de lleis d'Alfons X dividit en set parts i amb un contingut que el configura com la versió castellana del dret comú.
- 19.- Pragmàtica: llei donada unilateralment pel rei amb l'assessorament del seu consell. A Castella val igual que la llei donada a Corts o per les Corts. A la Corona d'Aragó ha de respectar la llei general.

- 20.- Privilegi: excepció atorgada pel monarca a la llei general en virtut d'estimar una circumstància particular que ho justifica.
- 21.- Recopilació: nom donat en altres regnes a la compilació (vegeu compilació).
- 22.- *Respublica Christiana*: comunitat política dels cristians que s'identifica amb l'Església. S'hi entra pel baptisme i se'n surt per l'excomunió.
- 23.- Sentència: decisió judicial que posa fi a un procés i que resol un cas concret de forma necessària i coercible. Si la sentència serveix com a precedent obligatori, esdevé jurisprudència judicial d'àmbit general.
- 24.- Teocentrisme polític: doctrines que situen Déu al centre de la comunitat política i que fan dependre el dret de la seva voluntat.
- 25.- Universitat: corporació pública dotada de personalitat jurídica pròpia i diferenciada dels membres que la componen. En especial, aquesta corporació agrupa els professors i els estudiants. A Catalunya també s'utilitza aquest terme per designar el municipi.
- 26.- Us: acte humà repetit en el temps, sense que existeixi una obligació jurídica de fer-ho.
- 27.- Usatges: els usos més usats en la cúria o tribunal del comte de Barcelona, que regulen les qüestions més conflictives relacionades amb el món dels feus i dels castells. Adequa la tradició del *Liber iudicorum* a la Catalunya feudal. Es redacten a partir del segle XII i rebran la seva sanció oficial com a dret general de Catalunya en la Cort de Barcelona de 1251.
- 28.- Constitució: llei fonamental que es dóna una nació o un poble per organitzar i planificar la seva convivència com a comunitat política sobirana.
- 29.- Estat: formació social històrica organitzada en unitat política. Alguns autors només consideren que existeix estat si aquesta formació social organitzada és laica i no confessa cap creença religiosa.
- 30.- Igualtat: segons les doctrines lliberals, consisteix en el fet que la llei és la mateixa per

a tots, tant quan protegeix com quan castiga.

- 31.- Llei: segons las doctrinas liberals és la voluntat general, expressada per la majoria dels ciutadans o dels seus representants.
- 32.- Llibertat: segons las doctrinas liberals consisteix a fer allò que no lesiona els drets dels altres.
- 33.- Nació: Categoria jurídico-política abstracta on, a partir de la Revolució francesa, es fa residir la sobirania. Al 1812 es defineix com la reunió de tots els espanyols d'ambdós hemisferis.
- 34.- Propietat: és el dret que té l'individu de disposar i de gaudir dels seus béns, dels seus productes, dels fruits del seu treball i de la seva indústria.
- 35.- República: forma de govern que adopta l'Estat constitucional democràtic basada en la defensa radical del principi d'igualtat.
- 36.- Sobirania: poder suprem, indivisible i incommunicable de la comunitat política.